

Одержані результати являються однією з підстав для подальшого вивчення пагонів та листя лавра благородного як перспективних видів лікарського рослинної сировини для створення на їх основі ряду лікарських форм.

ВСТАНОВЛЕННЯ УМОВ КІЛЬКІСНОГО ВИЗНАЧЕННЯ ФЛАВОЇДІВ В ЛИСТІ ВІЛЬХИ КЛЕЙКОЇ

Федченкова Ю.А., Хворост О.П.

Кафедра хімії природних сполук

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

fja_fja@rambler.ru

Нові фітозасоби конвенціональної, або класичної, медицини, з'являються на базі скрінінгу сировини, що популярна у комплементарній, або нетрадиційній, медицині. Важливими підставами для поглибленого фармакогностичного вивчення рослинної сировини являються аспекти та ефективність застосування народною медициною, доступність сировини та можливість її комплексної переробки. Поширеною рослиною вітчизняної флори є вільха клейка *Alnus glutinosa (L.) Gaertn.* родини березові *Betulaceae*. Офіційний вид сировини цієї рослини – супліддя (шишки) – виявляє в'язучий, кровоспинний, протизапальний ефект.

В народній медицині використовуються кора, листя, сережки, деревина. З точки зору збереження та відтворення вітчизняних ресурсів нашу увагу привернуло листя вільхи клейкої. Цей вид сировини успішно використовується як в'язуче, кровоспинне, протизастудне, бактерицидне, болетамувальне, протиракове при гострих та хронічних колітах та ентероколітах, застудах, ревматизмі, подагрі, онкозахворюваннях шкіри, ротової порожнини, ШКТ, матки. Одним з основних компонентів сировини являються сполуки флавоноїдної природи, зокрема флавоноловіаглікони та глікозиди.

Мета роботи – визначення умов визначення кількісного вмісту флавоноїдів в листі вільхи клейкої за методом спектрофотометрії. Вивчали такі показники як ступінь подрібнення сировини, вид екстрагенту, співвідношення сировина-екстрагент, кратність екстракції, температура екстракційного процесу, тривалість екстракції, час утворення комплексу с алюмінію (III) хлоридом.

Проведені дослідження показали, що ступінь подрібнення та час комплексоутворення мали несуттєвий вплив на процес кількісного визначення флавоноїдів та дозволили обрати оптимальний екстрагент - 50 % спирт етиловий, однократне екстрагування на киплячій водяній бані при співвідношенні сировина-екстрагент 1:60 протягом 50 хв.

Одержані дані будуть застосовані в розробці відповідних розділів проекту МКЯ «Вільхи листя».

ВСТАНОВЛЕННЯ ПАРАМЕТРІВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ КВІТОК ОГІРКА ПОСІВНОГО СОРТУ «ДЖЕРЕЛО»

Гамуля О.В., Хворост О.П.

Кафедра хімії природних сполук

Національний фармацевтичний університет, м Харків, Україна

o_gamulya@mail.ru

Огірок посівний (*Cucumis sativus L.*) з родини *Cucurbitaceae* широко культивується в Україні та в інших країнах світу як харчова культура. Рослина неофіціальна. У народній медицині траву використовують як антибактеріальний засіб, плоди як діуретичний, насіння як антигельмінтний. Хімічний склад, їстівні та дієтичні властивості плодів огірка досить вивчені, проте відомості про хімічний склад та фармакологічні властивості квіток огірка фрагментарні.

Метою досліджень було вивчення морфолого - анатомічних ознак, числових показників, вмісту полі фенольних сполук в квітках огірка посівного. Сировину (чоловічі та жіночі квітки) було заготовлено в фазу цвітіння та початку плодоношення в червні-липні 2013-2014 рр. Діагностичними ознаками морфологічної будови обрали: колір (жовтий), тип віночка (п'ятироздільний, широколійкоподібний) та діаметр віночка (у залежності від умов зростання до 5 см). Чашечка 5-роздільна, вільна частина довша за зрослу частину, чашолистки шило- або ланцетоподібні, вкриті волосками. Характерні ознаки чоловічих квіток: тичинок п'ять, з них чотири зростаються попарно та одна вільна, пиляки петлеподібно зігнуті, квітколоже блюдцеподібне, густоволосисте, нектарники мають вигляд трьох мозолястих потовщень. Опущення чоловічих квіток менш шорстке, ніж жіночих. Для жіночих квіток характерно: нижня зав'язь до 2 см завдовжки, опущена, циліндричної або еліптичної форми, стовпчик короткий, з 3 приймочками, нектарники розташовані біля основи трубки віночка у вигляді нектарного диску. Діагностичні ознаки анатомічної будови квіток це: форма та розмір клітин зовнішньої та внутрішньої епідерм, тип продихового апарату, тип, щільність та топографія опущення. Для квіток огірка встановлено втрату в масі при висушуванні (не більше 8%), загальну золу (не більше 4.5%), вміст суми фенольних сполук - не менше 1.14% (визначали методом спектрофотометрії, в розрахунку на кислоту галову), флавоноїдів – не менше 0.45% (в розрахунку на цинарозид), гідроксикоричних кислот – не менше 1.5% (в розрахунку на хлорогенову кислоту).